

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Vrîi de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
Trăinătate pe an:
40 franci.

Manuscripte nu se napoiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Nevoi sociale.

Hotarele și pământul statului român totdeauna au fost primitoare și capitaliere pentru ori-ce străin din lumea ce-l înconjoară. Și aceasta începând din vremile cele mai depărtate, până în ziua de azi.

Ori unde-l vom căuta pe Român, pretutindeni bun și îndelung răbdător îl vom găsi până la lașitate. Așa e firea lui.

Lăcusta din Fanar și iatacul semilunei năpastă și potop au fost vreme multă pentru principatele române. Au fost și au trecut. S'au scuturat de ele frații noștri, prin propria lor vrednicie și virtute, căci prieteni buni și de ajutor în vremuri grele — foarte puțini au avut Românii între popoarele continentului. S'au scuturat de nevoi și au mers mai departe.

Îa fost o rea ursită însă neamului românesc, ca din suferințe mere să aibă parte.

Stat înfloritor, cu un popor de ordine și doritor de cultură și progres, — regatul român din nou e năpăstuit și bântuit de nevoi sociale.

Sunt foarte grele nevoile acestea, și nu din vina lui fi vin.

Pe lângă chestia gravă financiară, care umple de serioase griji inimile tuturor bărbaiților de stat, — România mai stă azi în fața altor două nevoi mari, care o preocupă și-și mistue din forțele destinate pentru scopuri mai înalte în viața ei de stat.

Este anume „chestia“ ovreească, de curând invitată la suprafață, parte ca un eflux al situației rele economice în țeară parte însă mai ales ca un rezultat al purtării detestabile a elementului jidovesc imigrat, față de populațiunea țării.

Aproape jumătate milion de Ovrei se găsesc azi pe teritoriul regatului român, din care majoritatea o formează cazari fără căpătâiu, năvăliți acolo din Galiția și Rusia, pe la jumătatea veacului nostru. N'au avut aceștia, la trecerea lor peste granița țării, decât sufletul negru în oase și perclunii. Intrați odată în țeară, cangrenă și lipitori au devenit pentru biata populațiune greu muncită și istovită în svêrcolirea ei pentru traiu.

Acum, că un an de nerodirea agrilor a bântuit în țeară, — cete din acești paraziți și trântori ai societății s'au gândit să plece din țeară, și noue țări de exploatat să caute în ea-lea lor. Cine poate să fie viaovat de asta?

România cu autoritățile sale! — strigă presa ovreească, și îndeosebi cea din Ungaria, căci aici ea e stăpână

pe situație. Împământenire să li-se îngăduie Ovreilor în regatul român și drepturi să li-se dea — zice, — căci așa e echitabil, și așa poruncește paragraful tractatului dela Berlin!

Fortă bine! Decât că aici mulți își au cuvântul lor cu mult mai competent și în primul loc România. A jertfi populațiunea țării pentru placul și dorințele unor parveniți, elemente fără patie, căror nimic sfânt nu le este, — nici un tractat din lume nu poate pretinde. România își are constituția sa, în care singură are dreptul și datoria a inartacula legii și măsurii pentru trebuințele și interesele vitale dintre hotarele sale.

Dar', la urma urmelor, chiar tractatul, atât de mult pomenit, dela Berlin, încă nu e o panacee, fiindcă într'însul nicăiri nu se spune, că România e datoră să recunoască pe tot Jidanul de pe teritoriul său ca cetățean al statului român. Tractatul acesta numai atâtă cere României în această privință, ca să observe între granițele sale libertate religioasă și deosebirea de confesie să nu fie motiv pentru a se exclude cineva dela exercitarea de drepturi cetățenești.

Ovrei, abia de eri-alaltăeri imigrați în țeară însă, nu pot să aibă nici decât acolo pretenții nici în asemenea măsură. Când legislațiunea României a inarticulat în lege decisiunile tractatului dela Berlin, — ea își avea constituția sa veche, alcătuită încă în vremea când se găsea sub suzeranitate turcească. Ear' aceasta normă clar, că cetățean al statului român s'a privit, pe temeiul dreptului natural, fiecare Român de legea ortodoxă, născut în principatele dunărene și ori-și-cine altul, pe care legislațiunea l'a recunoscut de cetățean al statului. Toți alții au rămas să fie priviți ca străini și au stat sub protectoratul consulatului respectiv. Ovreeimea, prin urmare, care pe rând a imigrat în România din Galiția și Rusia, începând dela primul pătrar al acestui veac, numai ea străină a putut să fie socotită, abstracție făcând dela acei câțiva Ovrei cari s'au împământenit dela 1864. Și de cele mai multe-ori ei stăteau sub protectoratul reprezentantului rusesc și austro-ungar. Dela tractatul berlinez încoace situația Ovreilor din România s'a ameliorat în chip considerabil și mulți, foarte mulți dintre dînșii au primit cetățenia în stat.

A da drept de cetățean și drepturi politice tuturor parvenților ovrei, cari zi de zi se strecoară în țeară, — aceasta nimeni nu poate s'o pretindă dela statul român.

Rele servicii face, prin urmare, presa jidovită „causei“ ovreești din

România, când agită contra acesteia și insultă cu atâta obraznicie o țeară pururea ospitală pentru toți străinii.

Chestia s'a dezvoltat și s'a înrăit mult în timpul din urmă, și ține în mare febră țeara-Românească; ear braț la braț cu aceasta se ivi acum o a doua, tot atât de odioasă și nefastă, ca și cea dintâi: Este temeritatea ne mai pomenită a revoluționariilor bandiți din Bulgaria, cari trec hotarele României cu gând și scop: să ucidă bărbaiți de-al statului român, chiar acasă în inima țării!

Depinde totul dela înțelepciunea și dela energia inomisă a guvernului român, ca aceste nevoi netaste și primejdioase — strivite și extirpate să fie din temelii, pentru-ca țeară să-și aibă liniștea dorită; pentru-ca interesele vitale și binele obștească al țării să rămână la scut sigur și intacte.

Convocarea Reichsrathului, după cum se anunță din Viena, provenind din cercul parlamentar, se va face probabil în luna Octombrie, ear' nu în Septembrie, cum se șovonea. De altfel însă guvernul n'a luat încă nici o hotărâre definitivă în această privință.

Congresul studentesc s'a deschis la Paris Luni. Se așteaptă o interesantă discuție asupra chestiei române între studenții români și studenții maghiari. Pesti Napló preconizează că lupta se va sfârși, „fără îndoială cu triumful studenților maghiari“, — pentru că sunt foarte mulți, pentru-că au început să țină întruniri spre a se sfârși, cum să ducă lupta, și pentru-că au împărțit între colegii lor „Almanahul studentului maghiar“, în limba franceză, prin care „se aruncă o deplină lumină asupra chestiei române“, căreia studenții Români „vor să-i facă propagandă“ printr'o broșură intitulată: *Unirea neamurilor latine.*

Vom vedea!

Explicația iudeofilismului lui Bánffy. Ziarul „Alkotmány“ publică următorul prețios document-circular trimis unor alegători:

„Subsemnatul alegător în cercul V. al capitalei declară print'aceasta, că mă alătur direcției care dorește ca cercul V. să fie reprezentat în parlament de un negustor.

„Declar, prin urmare, că aprob candidatura lui Sándor Pál, și că voi sprigini-o din toate puterile mele.

„Budapesta 1900... (Semnătura).“

Acest domn Sándor Pál este, căruia i-a strins mâna cu efusiune baronul Bánffy, pentru-că... a adunat bani pentru emigranții nebotezați din România. Și tot de dragul lui a devenit fostul caporal de panduri filosemit, căci, după-cum spune „Alkotmány“, Sándor Pál este un membru intern al consorțiului comercial Schlesinger și Polakovits, paznic a 100.000 de coroane ale ovreilor „persecutați“.

Deci Bánffy e marele mogul „unicul șovinist“ și Sándor e profetul său!

Cu atât mai de înțeles este această situație, cu cât chiar și „Pesti Hirlop“, ziar odinioară apropiat de Bánffy, spune:

„Corupția cu bani, vânzătoare de interese, deci adevărată murdărie a alegerilor, a emanat dela însuși parlamentul“.

Și cine a fost în țeară aceasta mai vestit elector de cât Bánffy?

Ear' acum se apropie alegerile!

Emigrările.

Ingustimea sufletului ziaristilor maghiari, cari atacă România pentru emigrările ovreești, precum și lipsa lor de pricepere politică, dacă nu și lipsa de patriotism, sunt puse în deplină lumină de ziarul „Alkotmány“.

„Ziarul“ maghiarului șovinist“ căzut — zice A. — săptămâni întregi, și de și scrie coloane întregi despre niște sute de leneși, paraziți, cari fug de muncă, și de cari cuminte a procedat România de s'a scuturat. Din Ungaria sunt siliți să emigreze pe lună câte 12 000 de creștini maghiari, pentru că i-a ruinat darea mare și sunt mulți jidani și nu se găsește de lucru. Pe aceștia nu-i jeluește „șovinistul maghiar“ căzut.

„Lunile Aprilie și Maiu ne ofer date cu deosebire întristătoare; în Aprilie avem față cu sporul populației de 13.748, numărul emigranților de 11.759; ba chiar și în luna Maiu, când se apropie timpul secerișului, care asigură oamenilor un câștig sigur, au fost la 15.518 de nașteri 11.569 emigrări, ceea-ce face 85,5 și 74,5 procente!“

În fața dovezilor zdrobitoare ale cifrelor, cine nu vede și cine nu recunoaște, că emigrarea leprelor ovreești, cum este în România, e un bine pentru o țeară, ear' emigrarea populațiunii băștinăse, cum este în Ungaria, — duce la jidovire și la pierzare.

Din România.

Descoperirea complotului de atentat contra Soveranului.

Citim în „România Jună“:

„Politia Capitalei e pe urma descoperirii membrilor unui complot urzit pentru răpunerea vieții iubitului nostru Soveran.

În interesul descoperirilor poliției și parchetului suntem datorți să trecem sub tăcere cele ce știm.

Acțiunea comitetului bulgar.

Comitetul macedonean, din Sofia, s'a înființat la 1884, sub presidenția lui Kitancef, Bulgar macedonean, originar din comuna Resna, aproape de Bitolia. Asasinarea fostului președinte al consiliului de ministri din Bulgaria Stambuloff, tot acestul comitet este a se atribui.

În comitet sunt înscrise toate personalitățile politice din Bulgaria, cum și un mare număr de Macedoneni bulgari.

El are o organizare întinsă cu filiale mai în toate părțile în Macedonia. A intro-

după arme și muniții în Macedonia și pregătește de mult vreme să se împingă turcești. Organizarea sa este la fel ca aceea a societăților nihiliste din Rusia. A fost prezidat după Kitaroff, de generalul Nicolae, astăzi aghiotant al prințului Bulgariei.

Acum comitetul e condus de Saravoff, fost locotenent în armata bulgară, care desfășură o activitate foarte mare pentru atingerea scopului urmării.

Acest comitet încetul cu încetul a ajuns să cuprindă întreaga lume politică din Bulgaria și mai toți ofițerii și funcționarii Statului până la treptele cele mai înalte. Comitetul exercită o mare influență asupra acțiunilor guvernului bulgar, ba se poate zice fără reticături, că guvernele sunt complicele lui.

În special actualul guvern Ivancief-Radoslavoff este compus din membri ai comitetului.

O seamă de neguțtorii Armăni, mereu tulburați de agenți, prezentându-se la un ministru bulgar, nedumeriți, întreabă ce trebuie să facă. Trebuie să respingă forța prin forță? Radoslavoff le a răspuns, scurți și cuprinzători, că îl stăruie să nu refuze cererile de bani ale comitetului. „Plătip, a spus el, textual, căci comitetul luptă pentru independența Macedoniei și nimeni mai mult de cât Românii nu va profita de această independență”.

Mâna Rusiei.

Este mult timp de când ziarul comitetului macedonean din Sofia, intitulat „Les Réformes” prevestea că în anul acesta va începe revoluția în Macedonia. Călătoria financiarului (?) rus Kobako la Sofia, nu a fost făcută pentru examinarea finanțelor statului bulgar, ci pentru a studia dacă revoluția are șanse de reușită.

Toate mișcările bulgare se fac sub impulsul diplomației ruse, care are un mare număr de agenți în Peninsula Balcanică, și mai cu seamă la muntele Athos, unde Rușii au fost întotdeauna aprovisionați cu țărâni, arme etc. Dacă Rușii au dat înapoi la cererea cedării portului Burgas din Bulgaria, ca și ca să nu se alarmeze Tripla Alianță, și să nu dea pe față mișcarea ce întrece Rusia în Macedonia.

Astăzi Macedonia este cucerită de agenți ruși și bulgari, despre care gazetele din străinătate zic că s'au dus ca să facă studii științifice, dar în realitate ca să sonda starea spiritelor la fața locului.

Atitudinea guvernului român.

Consiliul de miniștri în cea mai apropiată ședință a sa se va ocupa exclusiv cu afacerea asasinatelor bulgărești.

Se va hotărî asupra transmiterii unei noue note guvernului bulgar, prin care să se ceară arestarea și darea în judecată a Bulgarilor conștățiți că au legături cu asasinii din București.

Dacă nu se va primi nici un răspuns, atunci dl. Mișu, agentul României la Sofia, va fi rechemat. Prin această relație diplomatică dintre România și Bulgaria vor fi rupte.

Guvernul Bulgar și Saravoff.

Guvernul bulgar a făcut cuosecut guvernului român că nu poate lua decizia definitivă până nu va sosi principele în Sofia. Căci având că Saravoff, ca să înlesnească acțiunea guvernului bulgar și ca să dea oarece răspundere pe umerii săi bulgari, a părăsit Bulgaria.

Peste 100 bulgari din Dobrogea au părăsit Tulcea, Sulina și Constanța, de teamă de a nu fi arestați.

În toată Dobrogea e o mare agitație.

Descoperirile poliției române

De câte va zile poliția se află într-o continuă febră. Afacerea asasinatelor bulgărești e plină de surprize. Pe fiecare zi se descoperă noi ramificații ale comitetului revoluționar din Sofia.

Se fac din ce în ce mai multe arestări. Nu mai departe decât ieri noaptea s'a arestat un mare număr de indivizi, în camera cărora sunt devesi zdrebitoare că au fost amestecați în agitațiunile bulgărești.

Între alții poliția a pus mâna, la unul din cetărușii din calea Grivitei pe un Bulgar, sosit din Tulcea, în scopul de a comite la faptă alia cărui armării ar fi inculculabile”.

Un eveniment...

Crimele sarrchistilor, căsătoria regelui Serbiei și toate isprăvurile boxerilor erau să cadă, zilele acestea, pe al doilea plan în ceea ce privește atenția lumii.

„Cum așa? — o să întrebe cititorii, curioși că ce s'a întâmplat. În loc de a povesti însă multe, ne mărginim a reproduce următoarea de autoritate (art. del. 8 August n.):

„Manifestare patriotică română în străinătate. Dumineca trecută a avut loc în Bad Reichenhall un banchet patriotic oferit de dl. căpitan Dimitrie Poanaru din regimentul al 6-lea de regișii în onorarea veteranilor luptător naționaliști și conducător al fraților noștri ardeleni în marea mișcare a casei transilvane, Dr. Ioan Rațiu cu doamna”.

Care va să zică, dl. Rațiu și cei din giurul d-sale au mai lăsat ceva: nu se mai intitulăză *president al Românilor*, ci numai *naționalist*, cum se fi la noi oricând. Născovici, și „conducător al fraților noștri ardeleni”!

De ce s'a trebuit să se proclame acest lucru totuși în Bad Reichenhall?

Unul zice, că din motive politice: acela dl. Rațiu este mai aproape de inima Europei și astfel se spera, ca presa europeană să înregistreze marea eveniment despre sărbătorirea „doctorului Rațiu cu doamna”.

Nihilistul.

Fragment din o traducere a marelui scriitor I. Pop-Reteganul.

„Cati Livland este o eroină a operei, care n'are lipsă a se pitula...”¹⁾

„Domnișoara Cati Livland își poartă numele cu învoirea... împăratului, care s'a milostivit a concede²⁾ frumoasei cântărețe acest pseudonim³⁾!”

... Într-o seară... o agră de-odată frumosul locotenent⁴⁾ de poliție în pauza dintre acte...

... Imi permit a te face atență că d-ta aici nu ești recomandată.

„Aieva? ⁵⁾” întrebă cântăreța rîzînd.

... Din cauza nihilistilor sunt foarte delicate astfel de afaceri. Dar ca să fi d-ta cât numai se e posibil de puțin înconodată, imi voiu per-nite a merge la d-ta mâne înainte de amezăzî, spre a-ți vizita scrisorile.

1) „Ascunde”. Și apoi cine n'are lipsă a se ascunde: eroina sau opera?

2) Permite, îngădui, — în cazul acesta.

3) Pseudonim

4) Locotenent.

5) „Într'adever”. Aici „aieva” n'are rost!

Uguriți s'au cumpărat însă pe tot prezentanții presei străine, înaintea de ei, și astfel Europa numai din coloanele „autorizate” va fi aflat despre „manifestarea patriotică”...

Alții spun, că în felul acesta „conducătorul fraților noștri din Ardeal” spera să provoace un conflict diplomatic: își poate adică închipui ori și cine turbarea ce va cuprînde pe soviniști, aflînd că un căpitan din oastea română, și încă un roșior, s'aranjează banchetul!

Eu' cei rătăcioși pretind, că în Ardeal nu s'ar fi găsit cine să prăznuiască pe „dl. Rațiu cu doamna”, ca conducător al fraților noștri ardeleni”...

Că însăși redacția „autorizată” nu da, de altfel, toamei mare importanță acestui banchet, reiese și din faptul, că a publicat corespondența din Reichenhall numai pe pagina a doua, alături de corespondența despre petrecerea de vară din — Cioba Garbă... Pe când corespondențele despre petrecerile de vară ale lui Scutu le publică pe pagina întâia.

Fideli croniciști, noi am putut să înregistrăm însă petrecerea de vară a conducătorului fraților din Ardeal, petrecerea, despre care dacă nu va lua notă și mica „G-zeta”, este numai pentru-că dl. Dr. Aurel Murășanu se va fi formalizînd, vîzînd că dl. Rațiu se proclamă „conducător al fraților din Ardeal” și se știe, că dl. Aurel nu s'a lăsat cîmbus niciun de conducător, care, va fi el veteran, dar' unui Murășanu nu-l impune.

Pentru noi, cei din giurul Aradului, banchetul acesta are de altfel și o însemnătate particulară. Conducătorul fraților noștri din Ardeal a binevoit a sta ațecă la masă și cu „Sf. Sa președintelui Papp”, cărui gradul acesta episcopului Goldiș i l'a conferit și care, ne place a crede, și va fi lămurit pe veneratul veteran, că a păcătuit și cum s'a făcut de ris combatîndu-ne pe noi, „trădătorii”, de dragul „naționalistului” August Hamsea.

La Sibiu, după-cum aflăm, așa se și explică treaba: doctorul Rațiu s'a apropiat d'un supus al episcopului Goldiș și se multurește a se intitula conducător numai al Ardelenilor în schimbul unei modeste dorințe: să n'î stricăm petrecerea de vară!

Desigur „veteranul naționalist” va da ordie, ca dacă încolo nici spanacul literar și tinșutul Traian să nu mai fie scos în piață în suplimentul literar al lui Șuluf baci.

SOAPTE

Cruciatul.

Trec zile și luni; trec ani. Timpul împinge înainte. Și cum alergi, în urma se pierde 'n depărtare umbră după umbră, icoană după icoană. În giurul tău tot multă lumină se face. Fuge copilăria, ca noaptea de vraje, cu șireagul de nădăruși, topește și diminează cu toată roua frumuseții tinereții. Te pomenești de-odată în plină mină. S'a făcut ziua deplină. Ești om, în grija puterilor tale...

Și ești singur. Nimeni nu-ți arată leza cea adevărată, — căci deși e lumină, sunt multe și încurcate. Ai ochi să vezi, și să chibzuiești și inimă să simți, — caudă-ți însuși calea vieții!

Și pornești în căutarea ei. Pustie e mea în giurul tău, precum pustiu era în giurul cruciatului și pribegea la morneții Mătuitorului. Soarele aprinde vîzduh și pămînt. Pasările, lovite în sbor de razele lui, cad țîrînd. Arbori și flori se despozelesc. Și un isvor.

Gemînd sub crucea v'efii alergi amărușit. O umbră, o palmă de umbră, un strop apă să te răcorești, să-ți stîmperi arșița ești!...

Nimic din toate acestea. Încă căprioară înpletești... te împedeci de o rădăcină și șovăiești... și cazi cu crucea cu tot.

În momentul acesta un dulce dăruș cuprinde. Te mă visezi odată în leagăn; cântec de priveghitori; încerci desmerțul unor broțe; simți suflul unor buze și liniștești.

Visul apune, coroana și-se face praf. Tu rămâi ceea-ce ai fost: un pumn de mînt pe înținsa pustietate.

F-o.

Din străinătate.

Englizele despre situație. În 81. s'au închis pe un timp oare-care parlamentului englez. Atât în camera comunelor, cât și în casa lordilor s'a ceit această zi mesagiu de tron, din care următorul extract:

Raporturile noastre cu statele europene și cu America — zice mesagiul — sunt de tîrnice amicale. Relativ la războiul din Africa, mesagiul de tron, accentuînd multă laudă eroismul și excelențele militare ale trupelor engleze din Africa, primă speranță, că anectarea statului Oran ar fi primul pas pentru unirea răsărilor anume prin astfel de instituții, cart pe-

FOIȚA „TRIBUNUL POPORULUI”

DIN ERA NOUĂ.

Stihuri.

(Ală Traian Ulpian Mihail.)

Din plaiul cu Dobrogeale
Vezi curgînd în jos pîraiele
Ce fac eleștaiele
Pintre nisipalele
Și intrerup noroaiele.
Ear castelul dobrogeian
Care fu lăcaș roman
Se z'arește pe-un maidan
Roșu ca un Măghiran.
Aici creșc castraveții
Ba și chiar bureții
De carți mîncă poștii¹⁾
Săriți iute de-l luști
Și la noi l'îmreunaști
Căci e mare chilipir
Unde n'ai pe ce da bir.

State Prodănescu: „Oă la Dobrogea.”

1) Aruncă-te Mihail Ulpian Traian!

pe cart numai decât le vei reprimi oarăși⁶⁾...

Cati Livland însă surise și se aruncă în fotel⁷⁾ spre a-și studia rola⁸⁾! După un interval fchise mapa și zise încetinel:

— „Mă cutremură de frică prin toate membrele⁹⁾ întâlnirea de alaltăseară cu tirșrul cela”...

Aci apăru înțeleapta leșca și zise:

— „Stimabilă domnișoară trebuie să mergi la probă”...¹⁰⁾...

— „Bon! Încoteste-mă la teatru. Eu trebuie să merg la probă”...

Es-'l privi duics, apoi zise:

— „Tata are drept, aceste sunt idei plutonice. Edificiul binelui poporului nu se edifică pe din afară, ci pe din lăuntru.

— „Și tu însăși ești în vechile nălu-ciri; timpul cest nou e mai puternic în in-

6) Tot atâtea frase admirabile! Mai ales aceasta din urmă.

7) Fotoliu.

8) Rolul.

9) Pe mine, cetitorul, de-asemena „mă cutremură de frică prin toate membrele”, vîzînd cum scrie de Reteganul românesc.

10) O domnișoară stimabilă la... probă! O, domnișoara Reteganule! Am tuțeles, că tot pe la d-voastră se zice: „Am pus vîzuta d-șoarei X...”

tuire,¹¹⁾ el are nervi de fier!

Etc. etc. etc.

(Vezi „Familia” Nr. 29 au curent.)

* * *

Trebuia să luăm act de „Nihilism” al lui Reteganul, fiind-că a venit totuși apropiat acum cu asasinarea regelui!

Și mai este actuală această operă a poligrafului domn Reteganul, pe-tru-că numai zilele acestea un tînr și orientat scriitor dela o revistă din București spunea grozăvii despre măestria condusului din Reteag.

Credem și noi că e bine să ne îndreptăm atenția asupra marelui nostru scriitor, și pentru aceea vom da din când în când probe de stil și de limbă din operele d-sale. Bine tuțeles, lăsam organica „autoriza” din Sibiu toată latitudinea de-a apăra și pe acest client atât de „puternic în întuire.”

11) Ce-o fi căutînd aici „intuția”?

toți deopotrivi asigură un guvernament bun și drept, iar pe de altă parte ca vreme aceste instituții vor fi dezvoltate așa fel, ca posesiile reginei din Africa să se le asigure acelora drepturi și libertăți.

În Peking — continuă mesajul — revoluționarii au atacat pe neașteptate ambasada engleză și ale celorlalte puteri, și teama e, că mulți din membrii acestora au fost uciși. E nesigur, că intru cât sunt părtinaje și rivalități de această groaznică crimă autoritățile chineze și că oare este și ambasadorul englez cu familia sa între jirifele clăute între păcii Pekingului? Războaiele prună cu aliații și însemne necontenit, ca faptă fără părechie a Chinezilor și autorii acesteia să-și primească pedeapsa meritată. Pentru apărarea intereselor europene s'au trimis în China trupe engleze și indiene, cum și o flotă engleză s'a mobilizat în acest timp. După aceste mesaje de tron se ocupă apoi cu expediția la Asant și cu misiunea din India, cum și cu afacerile interne ale regalului.

ieroteiu Beleş.

Subsemnatul cu inima intristată aducem la cunoștința mutarea la cele eterne a neuitatului și bunului nostru părinte

Iosif Ieroteiu Beleş,

arhimandrit, asessor al Consistorului metropolitan, fost vicar episcopesc și președinte al Consistorului gr.-or. român din Oradea-Mare,

care după un morb greu și îndelungat, împărțit cu sfințele taine și-a dat blândul și nobilul suflet în mâinile Creatorului așăzi, în 28 Iulie (10 August), la oarele 2 dimineața, în anul 78 al etății și al 56 al serviciului profesec.

Inmormântarea se va face Duminică, în 30 Iulie (12 August) din sfânta biserică a Totvrădiei la 10 oare a. m. Fie-ți țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Totvrădia, la 28 Iuliu (10 Aug.) 1900.

Vasile Beleş, protopresbiterul Radnei și soția Sofia Isfănescu. Ioan Beleş, notar publ. reg. în Arad și soția născ. Aurelia Racz de Caransebeș cu fiul lor: Eugen, Felicia, Flora și Aurel. Aurel Beleş, ingener la caile ferate în București și soția născ. Catinca Stănescu cu fiul lor: Ionel, Aurel și Mărioara. Ioan Beleş, paroch gr.-or. rom. în Odvoș, ca frate.

— Una la zi. —

Bardul dela Orăștie, reprezentantul cel mai autorizat al secesionismului român în poezie, a ajuns deja la al patrulea foileton în care el-și răspunde articolului publicat în ziarul nostru.

Deoarece aflăm că primul nostru redactor nu se va mai ocupa și de cele din urmă trei articole ale tinerului literat, vom scrie noi câte una la zi din bogata rețetă enciclopedică.

Astfel în al douălea foileton scrie: „Pamfletul este scupătoarea spiritului.”

Incântat de această perla de definiție aflăm că „Gelehrter”-ul dela Sibiu va trece o la nemurire, dându-i loc de onoare în Enciclopedie.

Noutăți

Arad, 11 August 1900.

Avis! Rugăm pe toți abonenții foii noastre, cari sunt în restanță ori nu și-au reînnoit abo-

namentul, să grăbească a-și achita datoria. În caz contrar li-se va întrerupe trimiterea pe mai departe a ziarului.

Administrația.

Un faliment monstru. Cătră finea lunii trecute la bursa din Budapesta s'a întâmplat un faliment fără părechie în analele bursei. Un membru al firmei Schossberger a ajuns în concurs cu pasive de șase milioane coroane, atâtă era diferența de curs la hărăzile cumpărate en gros de baronul Ferd. Schossberger. Înălăturarea catastrofei mai mari, ce putea urma pentru piața financiară, se datorește băncii ung. de credit, băncii austr. de credit și institutului de credit fonciar, cari în soldam cu Schossberger bătrânul au luat asupra lor angajamentele lui Ferd. Schossberger și au scos din circulație — până la alto timpuri — efectele angajate. Un sindicat de contramineri însă voinde să nimicească pe Schossberger, a apăsător tot mai mult cursul, până când Schossberger nu a mai putut susține concurența. Astfel, din cauza nesatului de câștig și de proviziuni grase al cutător bursieri, țara era aproape să îndure o criză financiară ale cărei urmări desastroase nici în zec de ani nu s'ar fi putut repara. Totuși și după aplanarea făcută prin instituirea de bani amintite mai sus, speculațiunile lui Schossberger au cauzat terribile pagube de cel puțin o sută milioane. Mai ales posesorii mici ai efectelor angajate în speculațiunea aceasta, au îndurat pagube enorme. Ferd. Schossberger a fost dat afară din firma Schossberger. — Atâtă tot?

„Scrieri” premiate de comitetul Asociației. În urma raportului comisiei însărcinate cu cenzurarea scrierilor intrate la concursul din 2 Noembrie a. tr., comitetul central al Asociației a decis în ședința sa din 5 Iulie a. c. să premieze și să publice 2 din scrierile prezentate și anume: „Povestirile din viața tărânilor” de I. P. Reteganul și „Leguinea țării noastre” de Dr. Victor Onișor.

Di B. P. Hășdău. Însărcinat de Primăria din București cu întocmirea unei noi nomenclaturi a străzilor capitalei, a trimis ziarelor nota că a numit una din străde „St. Mihăileanu Macedoneanul”, ca pe de o parte să fie citită de selbăteci de dincolo de Dunăre, ear de altă parte, ca Românii de acolo să ne înțeleagă.

Un nou pod la insula Margareta, B. pesta, se va inaugura la 19 I. c. cu mare pompă. Vor fi de față Archiducele Iosif, ministrul de comerț Hegedüs și mai mulți deputați.

În companie. Ajungând la al V-lea foileton literar, Traian Seceșionistul a luat de colaborator al său și pe culegătorul din tipografia autorisat, sub firma cărora își permite să comită câte-va necuviințe la adresa d-lor Mangra și Eugen Brote... A dat lacomia peste om și vrea să facă și politică, nu i mulțumit numai cu laurii literari.

Un porumbel călător a fost prins ieri în grădina d-lui Kövér, în ulița maghiară, în orașul nostru. Sub aripioară avea legată o bucăciță de mătăsă albă, pe care erau scrise cu litere măruntă următoarele: „Voll Pracht — Knablein — Serajevo 8—8”.

După-ce i-s'a dat de mâncare și de băut, porumbelul s'a înălțat și a pornit-o spre apus, ca să ducă vestea bună: „Un băiețuș de toată frumusețea...”

Excese patriotice. Din Seghedin a fost gonit un „sângereț”, pentru că cânta nemțește. Nenorocita trupă de trubaduri moderni a plecat la Bechehercul-mare, în speranța că va pute să-și câștige acolo mâncăr pânea amară pentru câte-va zile. Nici acolo însă nu le merge mai bine, căci la întâia reprezentare s'a prezentat o trupă de 50 băiețoi școlari „patriotici”, cari n'au putut fi împiedecați de a face scandal și demonstrație maghiară, decât numai după ce primarul orașului care se afla la fața locului, li-a promis solemn, că nu va mai permite nenorocitorilor să dea altă reprezentare.

Fine de siècle maghiar!

Burofilism. Cinci băiețoi maghiari din O Bese, visând să scape pe Buri din ghiarele Englezilor, s'au hotărât să plece în Africa de sud. Li-s'a prezentat o favorabilă

ocazie pentru aceasta, când unuia din ei i-s'au încredințat din partea tatălui său 4000 fl. pentru a merge la Lugoj să plătească ratile pentru o moșie cumpărată. Întreprinzătorul tiner a și pornit cu banii, dar nu la Lugoj, ci la Pesta, împreună cu tovarășii zel fantasti, ca să-și scoată pașapoarte pentru a porni la răsboiu.

Poliția punând mâna pe el, i-a expediat la părinți, unde sunt așteptați cu... ovăși mai de hal decât la Buri.

Coroana de fer a Italiei mai pe urmă, în anul 1878, a fost adusă din biserică dela Monza la înmormântarea regelui II. Vestita coroană, cunoscută în toată lumea, este compusă dintr'un cerc de fer, și ferul ei își are o legendă destul de interesantă. Se vorbește anume, că el s'a făcut dintr'un cuiu al crucii Mântuitorului Christos și, după forma sa, coroana aceasta este ca și coroanele bizantine, cari sunt pline cu aur și cu pietri scumpe. La înmormântarea împăratului Theodosiu I., Sf. Ambrosiu a zis despre această coroană, că ea a fost pregătită de Sf. Elena pentru fiul ei, împăratul Constantin, care a purtat-o ca o relictă. Papa Georgiu care a primit coroana aceasta dela Constantin, a dăruit-o Longobarzilor, și anume împărătesei Theodelinda, care a pus-o în domul Sau-Giovani, clădit în Monza, cu acea observare, ca tot i urmașii săi să fie încoronați cu coroana aceasta. Cel dintâiu, care și-a pus-o apoi pe cap este prințul Agilulf, al doilea bărbat al Theodelindei. După acesta s'a încoronat cu ea Carol Cel Mare (alte izvoare susțin, că Otone I.). După alte date istorice cu această coroană celebră s'au încoronat următorii domnitori: Barenar în 888, Rudolf de Burgund în 921, Oto III în 996, Henrich III în 1046, Henrich IV în 1081, Conrad III în 1138, Frideric I. în 1158, Henrich VI în 1191, Carol IV în 1355, Sigismund în 1431, Frideric III în 1452. (Încoronarea acestuia, s'a făcut în Roma, ear a celorlalți parte în Milano, parte în Monza.) Apoi: Maximilian I în 1456 (în Germania), Carol V în 1530 (în Bolognea), Napoleon I în 1805 la Milano în 26 Maiu. Notăm aci faptul cunoscut, că însuși Napoleon și-a pus pe cap coroana aceasta, spunând următoarele cuvinte: „Dumnezeu mi-a dat această coroană, și vai de cel ce ar cuteza să mi-s'atingă de ea!”

Dela domnia acestuia coroana de fer a rămas ca simbol al domniei asupra Italiei. După Napoleon I a fost încoronat cu ea și Ferdinand I. la Milano în 1833. De două ori de ja coroana a fost în primejdie, de-a fi dusă pentru totdeauna din biserică dela Monza. În anul 1273, bună oară, Torigianii a amanetat-o, dar la anul 1319 Oto Visconti a rescumpărat-o earăși. La anul 1324 ea a fost dusă la Avignon, pentru ca s'o știe exemptă din frecările dintre partide; însă la 1345 coroana din nou a fost adusă la Monza, unde multă vreme s'a discutat asupra chestiei, dacă coroana aceasta poate fi ori nu venerată ca o relictă? Dela răspunsul afirmativ al papei Benedict XIV chestia aceasta nu se mai discută.

Acum, tocmai zilele acestea, celebra coroană a fost adusă dela Monza la Roma, unde va împodobi încurând fruntea noului rege Victor Emanuel III al Italiei și apoi earăși va fi dusă la locul ei în biserică din Monza.

Felurimi.

Memoriile unui anarchist. Adevărată senzație a produs pretutindenea apariția recentă a memoriilor ducelui Krapotkin, a corifeului anarchistilor, în Londra. Faptul, că aceste memorii au eșit de sub presă aproape în ziua asasinatului de la Monza, deșteaptă și mai mult interesul public. În ele se desfășură întreagă istoria Rusiei moderne, ștergerea iobăgiei din partea țarului Alexandru II. și reacțiunea inaugurată ulterior tocmai de țarul Alexandru II., apostolul libertății; conjurațiile nihilistilor, care se termină cu ștögerea vieții țarului Alexandru II. prin o bombă și cu confiscarea ultimei umbre de libertate. Ducele Krapotkin se ocupă în memoriile sale relativ puțin cu sine, dar' cu atât mai mult vorbește despre cei din giurul său. Tatăl său a fost oficer și a luat parte în campania răsboiului ruso-turc din 1828, obținând ordinul sf. Ana. Eată o anecdotă interesantă din viața lui: Se aprinsese un sat turcesc și o mamă plângea desperată, ca să i-se salveze copilul din flăcări. Atunci aleargă servitorul bătrânului Krapotkin și scoate copilul din ghiarele morții; urmarea a fost, că

aflând comandantul trupelor rusești de faptă aceasta, a decorat pe stăpânul servitorului — pe Krapotkin cu ordinul sft. Ana. Ducele Krapotkin a povestit întâmplarea aceasta băieților săi, cari exclamă cu mirare: „Dar' tată, nu tu ai scos copilul din flăcări, ci servitorul!” — „Nu face nimic”, răspunde bătrânul, „n'a fost el servitorul meu? Nu merit doar' eu această distincțiune?” E caracteristică această i onie a ducelui Krapotkin la adresa tatălui său, totodată instructivă pentru a-și face cineva o idee despre atmosfera vieții lui psihice. El a trecut prin o mulțime de faze în viață; și a făcut creșterea în școala de cadeți a curții din St. Petersburg, a ajuns paj al țarului, mai târziu mare savant, a luat doctoratul din șapte limbi, din filosofie și din matematică, și s'a făcut renumit ca geolog prin diferite descoperiri, ear mai în urmă a ajuns căpetenia anarhiștilor, sectă, care nu datează mai mult de 25 de ani, și care până la 1880 se numia colectivism. Până la vârsta de 30 ani ducele Krapotkin a fost cu trup și suflet învăpăiat pentru știință; atunci deodată se observă o întorsătură a vieții sale de mai înainte. Anume s'a întâmplat, că a mers în Finlanda pentru a studia epoca glaciai a Europei, și tocmai aceasta l'a abătut cu totul dela știință. A văzut cu ochii proprii miseria Finlandezilor și lupta lor pentru traiu și atât de mult l'au impresionat cele văzute, încât a aruncat cărțile deoparte și și-a propus cu sfințenie să și hărăzească toate puterile și avuția pentru ajutorarea săracilor. Pe calea cea nouă a mers la extrem ajungând pe povârnișul, de unde întoarcere n'a mai fost. De socialiști s'a desfăcut, căci s'a temut de despotismul economic, a urit centralizația și a iubit libertatea, independența individuală. Știe el bine, că nu poate dirigia dezvoltarea omenimii. Înaintea lui nu există turmă și păstor, singure trebuințele masselor sunt cari hotărăsc calea istoriei lumii. Krapotkin n'a fost nici-când resbunător, dar adevărat martir, suferind ani de-a rândul închisoare pentru scrierile sale anarhiste. A colaborat în anii 1888—89 la întemeierea foaiei oficioase a anarhiștilor francezi „Père Peinard” și când a observat că e amenințat de nou a fi arestat, s'a dus la Bruxelles și de acolo la Londra, unde a aflat cel mai sigur asil. De present Krapotkin petrece neconturbat de nime în Londra, a ajuns etatea de 58 de ani, și agitează prin articoli de ziare și scrieri volente în cauza anarhișmului. Se pare, că memoriile scoase acum la lumină însemnează încheierea carierei sale sau peatra dela moment.

ULTIME ȘTIRI.

Din China.

Londra, 10 August. Azi se confirmă știrea, că Lunia trecută, după o luptă vehementă de un pătrar de oară, trupele europene au învins armata chineză de 15.000 soldați, din cari mulți au căzut și ceilalți au fost fugăriți. Perderea Europeanilor este de 322 morți.

Petersburg, 9 August. Cazacii însărcinați să alunge pe Chinezii din dreapta rului Argung, au prins un general chinez, cincinț oficer și 5 soldați chinezi; ear' alți Cazaci au înfrânt o bandă de Monșoli bine înarmați lângă râul Khailar, luându-le 5 cai, 50 vite, mulțime de scrisori și unelte de-ale căii ferate.

Londra, 10 August. Se anunță, că guvernul chinez ar fi însărcinat pe vice-regele Li-Hung-Ciang, ca să înceapă negocierile de împăcare cu puterile europene.

Din Transvaal.

Londra, 10 August. Ziarului „Daily News” cu data de ieri i-se raportează din Pretoria: S'a descoperit un complot, care avea de scop, ca să ucidă pe toți Englezii din Pretoria și să prindă pe lordul Roberts. Au fost arestați zece conspiratori.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Red. respons.: Ioan RussuȘiriau.

Nouă carte didactică. Tocmai acum a apărut în tipografia „Tribuna Poporului”: „Geografia comitatului Arad” pentru clasa III. a școlilor populare, scrisă de Damaschin Medre, învățator. — Manual aprobat din partea Ven. Consistor aradan și ilustrat cu mai multe figuri și hărți geografice.

Deși manualul se extinde peste 9 coale în format 4° mare, cu tipar (litere nou) ales și frumos aranjat, prețul unui exemplar e numai 35 cr. — Noua carte didactică e singura de acest fel pentru școlile noastre populare și va face serviciul mari tuturor învățătorilor români, fărăosebire de confesiune.

„Foia Pedagogică”, ce deja în al IV-lea an apare lunar în Sibiu, în întindere de două coale, sub direcția dlui prof. Dr. D. B. Barcianu, are în Nr. 7, (din Iulie) următorul cuprins:

Cuvânt rostit de prof. Dr. D. P. Barcianu cu ocazia încheierii anului școlar 1899/1900 de la seminarul arhiepiscopesc Andreian, la 29 Iunie 1900. — Jubileul de 50 de ani al școlilor medii gr.-or. din Brașov. — Modele de lecții: Parabola lui Iesus Christos despre Samaritanul îndurător, lecție din religie pentru anul al V-lea, de Dr. Ioan Stroia. — Din literatura școlară de Dr. I. Stroia. — Informațiuni. — Felicitări.

Abonamentul pe an: 6 coroane. — Ca unica foaie bună și de specialitate, ce-o avem pe tereniul pedagogic, o recomandăm călduros tuturor învățătorilor noștri.

În atențiunea domnilor învățători români. Aducem la cunoștința domnilor învățători de la școlile populare, că Inaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică cu datul de 26 Martie 1900 Nr. pres. 1070 a aprobat manualul „Geografia pentru școlile populare întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, partea primă pentru clasele III. și IV., de Vasilie Goldiș, profes. gimnas.”

In legătură cu aceasta anunțăm pe domni învățători, că tocmai acum a ieșit de sub tipar și partea a doua din Geografia dlui Vasilie Goldiș.

Ambele părți se pot procura de la **Librăria editoare Ciurcu în Brașov**, precum și de la toate librăriile din patrie.

„Familia”, ce în anul XXX. apare Duminică în Oradea-mare sub direcția dlui I. Vulcan, în Nr. 30 dela 23 Iulie (5 August) 1900 are următorul cuprins: Ioan Botezătorul, tragedie de H. Suderman (Urmare), tradusă de H. Chendi și C. Sandu. — Valsul (poezie), de Elena din Ardeal. — Schite și amintiri din Italia (Urmare), de Smara. — Adio (vers), de Ioan Scurtu. — Nihilistul (Fie), traducere de I. P. Reteganul. — Salon: După adunarea de la Abrud. — Sărbătorile de la Abrud (încheiere). — Teatru. — Musică. — Ce e nou? — Din lume. — Posta redacției. — Ilustrațiune: Fotografiare la ruină.

Prețul de abonament: 16 coroane pe an.

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA”

423 12-58

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15-50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși îmi i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 453 12-12

Szűcs F. Vilmos

ARAD, F6-nt Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcă poștală

A apărut

**Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului”
următoarele opuri:**

	coroana	fleri
1.) „Amicul Poporului” — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul	—	1.—
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.—
3.) „Judecătorile cu jurații” — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80
4.) „Libertatea” — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.—
5.) „Principiile politice”, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4.—
6.) „Caractere morale” — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov.	—	2,50
7.) „Războiul pentru neatarnare” și „Povestea unei coroane de oțel” ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	—	1,20
Prețul „Coroanei”	—	1,60
8.) „Din vremuri apuse” — de Iudita Secula născ. Truția	—	1.—
9.) „Vieritul” — de Petru Vancu,	—	1.—
10.) „Teoria Dramei” — de Dr. Iosif Blaga.	—	3,60
11.) „Juvenilia” — de Sextil Pușcariu.	—	1,60
12.) „Cuvântări bisericesti” — traduse de Ioan Genț.	—	5.—
13.) „Pribeag” — de Ioan Iosif Sceopul,	—	1,50
14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz	—	1,20
15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom” (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Duminici și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fle-care op 10 fleri spese postale.